ALS NORMALE WOORDEN VERDACHT WORDEN

Maaike van den Bosch 28 oktober 2026 Leestijd: 3 min

“Leuk verhaal! Heb je AI gebruikt? Ben gewoon benieuwd, hoor.” **Die vraag kreeg ik van een collega-tekstschrijver die ik om een kritische blik op mijn tekst had gevraagd. Eerst was ik verontwaardigd: hoezo?! Daarna onzeker: staat er soms een AI-achtige formulering in?**

Haar vraag raakte een gevoelige snaar. Niet omdat ik AI gebruik, want dat doe ik. Voor mij is kunstmatige intelligentie gewoon een hulpmiddel: voor research en als sparringpartner. Het behoort tot mijn schrijversgereedschap. Net als de spellingcontrole in Word om eventuele typefoutjes uit mijn tekst te halen en Google om informatie op te zoeken.

Maar ik wil niet dat lezers ook maar een seconde denken dat de tekst door AI is geschreven. Als schrijver wil je dat je eigen stem en denkwerk duidelijk in de tekst doorklinken. Dus als het ergens ook maar een beetje naar AI ruikt, moet dat als de wiedeweerga eruit gesloopt.

HOE HET BEGON

Ooit was de AI-stijl vrij duidelijk: formele, onnatuurlijke taal. Bijvoorbeeld: *iets naar een hoger niveau tillen* of *er helemaal klaar voor staan*. Denk ook aan clichématig taalgebruik of gladde, nietszeggende formuleringen.

Maar toen begon het gedonder. Opeens kwam een normaal leesteken op de zwarte lijst: het gedachtestreepje. Omdat ChatGPT het opvallend vaak gebruikte, gingen tekstschrijvers het juist minder vaak gebruiken. Bang om ervan beticht te worden hun tekst door ChatGPT te hebben laten schrijven. OpenAI speelde hier vorig jaar grappig op in met een excuusbrief: *“To everyone who once loved the em dash: I’m sorry. Truly. …”*

NORMAAL OF AI?

De lijst met verdachte woorden, leestekens en zinsconstructies is ondertussen flink gegroeid. Ik zie allerlei blogs en posts voorbijkomen over hoe je AI-achtige teksten herkent en welke formuleringen je daarom beter kan vermijden. Kan de opsomming nog? Nou, daar moet je mee oppassen. Net als met zo’n vraag-antwoordconstructie.

Zelfs woorden als *bovendien* en *kortom* hebben inmiddels een bedenkelijke reputatie. Niet omdat er iets mis is met deze woorden, maar omdat AI ze vaak gebruikt. Ha, en daar heb je er weer eentje: de ‘niet X, maar Y’-constructie.

DE STEM VAN DE SCHRIJVER

We zijn in een rare paradox beland. AI wordt steeds beter in menselijk schrijven, terwijl tekstschrijvers hun uiterste best doen om niet als AI te klinken. Maar om nu alles wat een taalmodel óók doet uit mijn tekst te halen? Dat gaat me te ver. Ik vrees dat de tekst dan ook weer heel gekunsteld wordt.

Bovendien is een goede tekst meer dan het gebruik van bepaalde woorden, leestekens of stijlmiddelen. Voor mijn teksten heb ik research gedaan, interviews afgenomen, keuzes gemaakt, accenten gelegd, een bepaalde invalshoek gekozen, structuur aangebracht en voorbeelden gebruikt.

Ik moest mezelf daar weer even aan herinneren. Daarna stuurde ik mijn collega-tekstschrijver een eenvoudig antwoord terug: Jazeker!

Afbeelding gemaakt met behulp van ChatGPT